

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 22Co/128/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8317209489
Dátum vydania rozhodnutia: 26. 03. 2019
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Kandriková
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2019:8317209489.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Kandrikovej a sudcov JUDr. Petra Straku a JUDr. Michala Boroňa v spore žalobkyne: F. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom O. XXX, XXX XX U., zastúpená: JUDr. Igor Šafranko, advokát, so sídlom Sov. Hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, proti žalovanému: F. X B. V., registračné číslo: XXX XX XXX, so sídlom M. XXX, XXXXXX F., K. N., zastúpený: Advokátska kancelária Goliašová Gabriela s.r.o., so sídlom 1. Mája 173/11, 911 01 Trenčín, IČO: 47 234 679, v konaní o určenie neprijateľných zmluvných podmienok, o odvolaní žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Humenné č. k. 5Csp/255/2017- 44 zo dňa 24.05.2018, takto

rozhodol:

I. Potvrdzuje sa rozsudok.

II. Náhrada trov odvolacieho konania sa stranám sporu nepriznáva.

odôvodnenie:

Napadnutým rozsudkom Okresný súd Humenné (ďalej len „súd prvej inštancie“) vo výroku I. určil, že zmluvná podmienka v úverových podmienkach spoločnosti K. H. M., a. s. k úverovej zmluve č. XXXXXXXXXXXX zo dňa XX.XX.XXXX, uvedená v K. XX, §1 v znení: „V prípade omeškania klienta s úhradou splátky, či splátky RÚ je spoločnosť oprávnená klientovi vyúčtovať a klient je povinný na základe tohto vyúčtovania uhradiť spoločnosti poplatok za upomienku vo výške 5 eur a 12 eur v prípade druhej a ďalšej upomienky. V prípade, že ide o zaslanie prvej upomienky za dobu trvania zmluvy, nebude poplatok za upomienku účtovaný. Bez ohľadu na počet zaslaných upomienok bude klientovi poplatok za upomienku účtovaný maximálne dvakrát za kalendárny mesiac, a to vždy len za upomienku zaslanú v listinnej podobe. Po zosplatnení úveru už nebudú poplatky za upomienku klientovi účtované“, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Vo výroku II. určil, že „zmluvná podmienka v úverových podmienkach spoločnosti K. H. M., a. s. k úverovej zmluve č. XXXXXXXXXXXX zo dňa XX.XX.XXXX, uvedená v K. XX, §2 v znení: „V prípade omeškania klienta je spoločnosť oprávnená klientovi vyúčtovať a klient je povinný na základe tohto vyúčtovania uhradiť spoločnosti zmluvnú pokutu vo výške 17 eur. Táto pokuta bude spoločnosťou vyúčtovaná maximálne jedenkrát za dobu trvania zmluvy“, je neprijateľnou zmluvnou podmienkou“. Súd prvej inštancie o trovách konania rozhodol tak, že priznal žalobkyni vo vzťahu k žalovanému náhradu trov konania v celom rozsahu 100% s tým, že o výške trov bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti tohto rozsudku.

Súd prvej inštancie spor právne posúdil podľa ustanovení § 1 ods. 2, § 2 písm. a) a b), § 11 ods. 4 zákona č. 129/2010 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a iných úveroch a pôžičkách pre spotrebiteľov, § 3 ods. 3 a 5 a § 4 ods. 8 zákona č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa (ďalej len ZOS), § 3 ods. 1, § 52 ods. 1 až 4, § 53 ods. 1 až 3, 5, § 53a ods. 1, § 54 ods. 1 a 2, § 544 ods. 1 a 2 zákona č. 40/1964 Zb. Občianskeho zákonníka (ďalej len OZ).

Vecne dôvodil, že na základe vykonaného dokazovania mal preukázané, že zmluvný vzťah medzi žalobkyňou a žalovaným, resp. jeho právnym predchodcom, bol založený na základe spotrebiteľskej zmluvy o úvere, uzavretej dňa 06. 06. 2013. Žalobkyňa si podanou žalobou uplatnila vyslovenie neprijateľnosti zmluvných podmienok, uvedených v Hlave 18, § 1 a 2 Úverových podmienok spoločnosti K. H. M., a. s., týkajúcich sa zmluvnej pokuty a poplatkov za upomienky. Súd prvej inštancie poukázal na to, že celá zmluva o úvere, ako aj zmluvné dojednania, sú na žalovaným, resp. jeho právnym predchodcom predpísaných a predpripravených formulároch - tlačivách, ktoré spotrebiteľ nemá možnosť ovplyvniť, sú vopred pripravené, s drobnými písmenami a po dopísaní údajov, resp. konkrétnych čísiel sa podpisujú bez možnosti zmeny zmluvných dojednaní zo strany spotrebiteľa. Neprijateľnosť zmluvnej podmienky o poplatkoch za upomienky súd prvej inštancie videl v tom, že dodávateľ si stanovil fixnú cenu, ktorú spotrebiteľ je povinný uhradiť. Táto cena nezohľadňuje reálne náklady dodávateľa, ktoré tento musí vynaložiť na upomienky, čo vyplýva aj z toho, že poplatok za prvú upomienku je 5 eur a poplatok za druhú upomienku je 12 eur (teória skutočného plnenia). Dospel k záveru, že takto koncipovaná dohoda o poplatku, keď dodávateľ núti spotrebiteľa platiť poplatky, ktoré neodrážajú skutočné náklady dodávateľa, len sankcionuje spotrebiteľa za účelom maximalizácie zisku dodávateľa a takéto zmluvné dojednanie spôsobuje nerovnováhu v právach a povinnostiach strán sporu. Obdobne súd prvej inštancie posúdil aj zmluvnú pokutu, ktorá mala byť dojednaná v Hlave 18 § 2 Úverových podmienok. Dodávateľ so žalobkyňou ako spotrebiteľkou zmluvnú pokutu osobitne nevyjednával, pretože zmluvná pokuta je súčasťou formulárových všeobecných zmluvných dojednaní. Spotrebiteľ sa v porovnaní s dodávateľom nachádza v znevýhodnenom postavení pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ale aj úroveň informovanosti a táto situácia ho vedie k pristúpeniu na podmienky vopred pripravené dodávateľom bez toho, aby mohol podstatným spôsobom ovplyvniť ich obsah. Zmluvnú pokutu si žalobkyňa osobitne nevyjednávala vzhľadom na jej splnenie s ostatnými podmienkami. V tejto súvislosti konštatoval, že v danej veci má žalobkyňa naliehavý právny záujem na určení neprijateľnej zmluvnej podmienky, a to s poukazom na § 52 ods. 1 OZ a § 3 ods. 5 ZOS. Na záver dodal, že uvedený poplatok a zmluvná pokuta boli viackrát právoplatne vyhlásené za neprijateľné a preto má žalovaný v zmysle § 53a OZ povinnosť zdržať sa používania takejto podmienky. Na záver sa súd prvej inštancie vyjadril vo vzťahu k žalovaným vznesenej námietke prekážky právoplatne rozhodnutej veci, keď ten poukázal na to, že na základe zmluvy o úvere č. XXXXXXXXXXXX dňa XX.XX.XXXX bol pod sp. zn. 18Ro/421/2014 vydaný platobný rozkaz, ktorý je exekučným titulom v exekučnom konaní pred súdnym exekútorom. Podľa názoru súdu prvej inštancie takáto námietka žalovaného neobstála, pretože žalovaný nepreukázal, či skutočne súd skúmal neprijateľné zmluvné podmienky v úverovej zmluve pred vydaním platobného rozkazu. V tomto smere nebolo vydané žiadne rozhodnutie, z obsahu ktorého by vyplývalo, že súd skutočne posudzoval neprijateľnosť zmluvných podmienok. Preto súd prvej inštancie mal za to, že v danej veci nie je prekážka ani litispendencie a ani res iudicata.

O náhrade trov konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“). Žalobkyňa bola v konaní úspešná, preto jej súd prvej inštancie v plnom rozsahu priznal náhradu trov konania.

Žalovaný podal v zákonom stanovenej lehote proti rozsudku súdu prvej inštancie odvolanie. Žiadal napadnuté rozhodnutie zrušiť a vrátiť vec súdu prvej inštancie, eventuálne zmeniť tak, že súd žalobu zamietne a rozhodne o trovách konania. Odvolanie podal z dôvodov uvedených v § 365 ods. 1 písm. a), c), f) a h) CSP. Namietal, že súd prvej inštancie nesprávne vyhodnotil námietku týkajúcu sa prekážky veci rozhodnutej, keďže podľa názoru odvolateľa je v danej veci taká prekážka prítomná a preto súd prvej inštancie v tomto rozsahu nemohol určiť, že je zmluvná podmienka neprijateľná, keďže sa ňou už mal zaoberať súd v predošlom konaní. Okresný súd Humenné vydal platobný rozkaz v konaní sp. zn. 18Ro/421/2014, ktorým na základe návrhu žalovaného zaviazal žalobkyňu na úhradu sumy 2.070,94 eura s príslušenstvom. Uplatnený nárok žalovaného v predmetnom konaní pozostával okrem iného aj zo sumy 17 eur právnym titulom - zmluvná pokuta a zo sumy 60 eur právnym titulom - náklady za upomienky. Žalobkyňa sa mala v tomto prípade obrátiť na súd so žalobou na obnovu konania. Odvolateľ vyslovil názor, že súd prvej inštancie nesprávne subsumoval žalobný nárok pod ust. § 53a OZ, keďže v danom prípade na základe výkladu možno dospieť k tomu, že sa dané ustanovenie má použiť v konaniach o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach a nie pri individuálnych spotrebiteľských sporoch. Odvolateľ zastával názor, že súd prvej inštancie nesprávne vyhodnotil existenciu naliehavého právneho záujmu, keďže podľa názoru odvolateľa nie je prítomný. Vyhovenie podanej žalobe v tejto veci nemá žiaden praktický dopad na individuálne práva spotrebiteľa

a jednoznačne neodvracia právoplatnosť platobného rozkazu (k obdobnému názoru dospel aj Krajský súd v Banskej Bystrici sp. zn. 13Co 17/2015 a Krajský súd v Trnave sp. zn. 25Co 92/2016).

Krajský súd v Prešove ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP), oprávnenou osobou (§ 359 CSP) proti rozhodnutiu, proti ktorému je odvolanie prípustné (§ 355 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie, ako aj konanie mu predchádzajúce v zmysle zásad vyplývajúcich z ust. § 379 a nasl. CSP, bez nariadenia pojednávania (§ 385 CSP a contrario) s tým, že miesto a čas vyhlásenia rozsudku oznámil na úradnej tabuli aj webovej stránke Krajského súdu v Prešove a dospel k záveru, že odvolanie žalovaného nie je dôvodné.

Odvolací súd v odvolacom konaní posúdil relevantnosť konkrétnych odvolacích dôvodov v kontexte s namietaným nesprávnym právnym posúdením, to, či súd prvej inštancie na zistený skutkový stav správne, v úplnosti, aplikoval príslušné právne predpisy, či riadne svoje rozhodnutie odôvodnil, to všetko s prihliadnutím na to, že v odôvodnení rozhodnutia nemusí byť daná odpoveď na každú námietku alebo argument v opravnom prostriedku, ale iba na tie, ktoré majú rozhodujúci význam pre rozhodnutie o odvolaní (Ústavný súd Slovenskej republiky II. ÚS 78/05).

Podľa § 53 ods. 1 až 3 OZ spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len „neprijateľná podmienka“). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané. Za individuálne dojednané zmluvné podmienky sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah. Ak dodávateľ nepreukáže opak, zmluvné ustanovenia dohodnuté medzi dodávateľom a spotrebiteľom sa nepovažujú za individuálne dojednané.

Podľa § 53a OZ ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve, ktorá sa uzatvára vo viacerých prípadoch, a je obvyklé, že spotrebiteľ obsah zmluvy podstatným spôsobom neovplyvňuje alebo vo všeobecných obchodných podmienkach za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takejto podmienky, alebo nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takejto podmienky, dodávateľ je povinný zdržať sa používania takejto podmienky alebo podmienky s rovnakým významom v zmluvách so všetkými spotrebiteľmi. Dodávateľ má rovnakú povinnosť aj vtedy, ak mu na základe takejto podmienky súd uložil vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadostučinenie. Rovnakú povinnosť má aj právny nástupca dodávateľa. Ak sa rozhodnutie súdu podľa odseku 1 týka len časti zmluvnej podmienky, dodávateľ je povinný splniť povinnosť uvedenú v odseku 1 v rozsahu tejto časti.

Podľa § 137 CSP žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o

- a) splnení povinnosti,
- b) nároku na usporiadanie práv a povinností strán, ak určitý spôsob usporiadania vzťahu medzi stranami vyplýva z osobitného predpisu,
- c) určenie, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu, alebo
- d) na určenie právnej skutočnosti, ak to vyplýva z osobitného predpisu.

Podľa § 298 ods. 1 a 2 CSP súd môže v rozsudku, ktorý sa týka spotrebiteľského sporu, aj bez návrhu vysloviť, že určitá zmluvná podmienka používaná dodávateľom v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou je neprijateľná; v takom prípade súd uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou. Ak súd určil niektorú zmluvnú podmienku v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou za neplatnú z dôvodu neprijateľnosti takej zmluvnej podmienky, nepriznal plnenie dodávateľovi z dôvodu takej zmluvnej podmienky alebo mu na základe takej zmluvnej podmienky uložil povinnosť vydať spotrebiteľovi bezdôvodné obohatenie, nahradiť škodu alebo zaplatiť primerané finančné zadostučinenie, súd aj bez návrhu výslovne uvedie vo výroku rozsudku znenie tejto zmluvnej podmienky, ako bolo dohodnuté v spotrebiteľskej zmluve alebo v iných zmluvných dokumentoch súvisiacich so spotrebiteľskou zmluvou.

Podľa § 3 ods. 5 ZOS, proti porušeniu práv a povinností ustanovených zákonom s cieľom ochrany spotrebiteľa môže sa spotrebiteľ proti porušiteľovi na súde domáhať ochrany svojho práva. Združenie sa môže na súde proti porušiteľovi domáhať, aby sa porušiteľ zdržal protiprávneho konania a aby odstránil protiprávny stav, a to aj vtedy, ak takéto konanie porušiteľa poškodzuje záujmy spotrebiteľov, ktoré nie sú len jednoduchým súhrnom záujmov jednotlivých spotrebiteľov poškodených porušením spotrebiteľských práv, ale ide o konanie porušiteľa uplatňované voči všetkým spotrebiteľom (ďalej len „kolektívne záujmy spotrebiteľov“). Spotrebiteľ, ktorý na súde úspešne uplatní porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi, má právo na primerané finančné zadostučinenie od toho, kto za porušenie práva alebo povinnosti ustanovenej týmto zákonom a osobitnými predpismi zodpovedá.

Z obsahu spisu súdu prvej inštancie odvolací súd zistil, že dňa 06.06.2013 žalobkyňa ako dlžníčka uzavrela s právnym predchodcom žalovaného ako veriteľom (. H. M., a. s.) na jednom tlačive Zmluvu o hotovostnom úvere a zmluvu o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX. V zmysle tejto zmluvy sú jej neoddeliteľnou súčasťou Úverové podmienky spoločnosti K. H. M., a. s.

V zhode s názorom súdu prvej inštancie odvolací súd uvádza, že Zmluva o hotovostnom úvere a zmluva o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX, uzavretá medzi stranami sporu dňa 06.06.2013, je zmluvou spotrebiteľskou v zmysle ust. § 52 a nasl. OZ.

Súd prvej inštancie posudzoval neprijateľnosť zmluvných podmienok v Zmluve o hotovostnom úvere a zmluve o revolvingovom úvere č. XXXXXXXXXXXX zo dňa XX.XX.XXXX, uvedených v Hlave 18 § 1 a 2 Úverových podmienok spoločnosti K. H. M., a. s.

Podľa Hlavy 18, § 1 Úverových podmienok spoločnosti K. H. M. a. s. v prípade omeškania klienta s úhradou splátky, či splátky RÚ je spoločnosť oprávnená klientovi vyúčtovať a klient je povinný na základe tohto vyúčtovania uhradiť spoločnosti poplatok za upomienku vo výške 5 eur a 12 eur v prípade druhej a ďalšej upomienky. V prípade, že ide o zaslanie prvej upomienky za dobu trvania zmluvy, nebude poplatok za upomienku účtovaný. Bez ohľadu na počet zaslaných upomienok bude klientovi poplatok za upomienku účtovaný maximálne dvakrát za kalendárny mesiac, a to vždy len za upomienku zaslanú v listinnej podobe. Po zosplatnení úveru už nebudú poplatky za upomienku klientovi účtované.

Podľa Hlavy 18, § 2 Úverových podmienok spoločnosti K. H. M. a. s. v prípade omeškania klienta je spoločnosť oprávnená klientovi vyúčtovať a klient je povinný na základe tohto vyúčtovania uhradiť spoločnosti zmluvnú pokutu vo výške 17 eur. Táto pokuta bude spoločnosťou vyúčtovaná maximálne jedenkrát za dobu trvania zmluvy.

Z ust. § 137 CSP je možné vyvodiť nepochybný záver, že obsahuje iba demonštratívny výpočet žalôb. Napriek demonštratívne výpočtu žalôb v ust. § 137 CSP žalovaný namietal, že ustanovenie § 298 CSP vylučuje podanie žaloby iba o určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky v individuálnom spotrebiteľskom vzťahu bez súčasného podania žaloby o plnenie.

Podľa názoru odvolacieho súdu tomuto záveru odporuje i znenie ust. § 298 ods. 1 CSP, v zmysle ktorého môže súd v rozsudku v spotrebiteľskom spore aj bez návrhu určiť, že zmluvná podmienka používaná dodávateľom v spotrebiteľskej zmluve je neprijateľnou zmluvnou podmienkou. Uvedené zákonné ustanovenie podľa názoru odvolacieho súdu teda umožňuje, aby sa spotrebiteľ aj v individuálnom spotrebiteľskom spore domáhal určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky bez súčasne uplatneného nároku na plnenie z neprijateľného zmluvného dojednanja.

Odvolacej námietke žalovaného o nemožnosti domáhať sa určenia neprijateľnej zmluvnej podmienky bez súčasne uplatneného nároku na plnenie nezodpovedá ani zákonná konštrukcia ust. § 298 ods. 2 CSP, v ktorom sa iba ukladá povinnosť súdu uviesť vo výroku rozhodnutia znenie neprijateľnej zmluvnej podmienky v prípade, ak určil niektorú zo zmluvných podmienok k spotrebiteľskej zmluve za neprijateľnú alebo priznal akékoľvek plnenie z uvedenej neprijateľnej zmluvnej podmienky.

V danom prípade nie je možné stotožniť sa s názorom žalovaného o absencii naliehavého právneho záujmu žalobkyne na určenie neprijateľnosti zmluvnej podmienky v zmysle ust. § 137 písm. c) CSP. V danom prípade bremeno tvrdenia a dôkazné bremeno vo vzťahu k preukázaniu naliehavého právneho záujmu nespočíva na žalobkyňu, keďže tento vyplýva priamo zo zákona. Zo samotného zákonného ust. § 53 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyplýva právny záujem žalobkyne ako spotrebiteľky na určenie

neplatnosti neprijateľnej zmluvnej podmienky, ktorá spôsobuje nerovnováhu v postavení strán tohto sporu a účastníkov predmetnej spotrebiteľskej zmluvy.

Platí, že členské štáty zabezpečia, aby nekalé podmienky použité v zmluvách uzatvorených so spotrebiteľom zo strany predajcu alebo dodávateľa podľa ich vnútroštátneho práva neboli záväzné pre spotrebiteľa a aby zmluva bola podľa týchto podmienok naďalej záväzná pre strany, ak je jej ďalšia existencia možná bez nekalých podmienok (čl. 6 bod 1 Smernice Rady 93/13/EHS z 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách).

Spotrebiteľ má právo, aby jeho právne postavenie nebolo spochybňované trvajúcou existenciou neprijateľnej zmluvnej podmienky v právnom vzťahu k dodávateľovi. Z tohto pohľadu nie je rozhodné, či dochádza k uplatneniu práv na plnenie, alebo či sa spotrebiteľ obráti na súd za účelom zabezpečenia stavu právnej istoty, t. j. aby nebol obťažovaný hrozbou použitia podmienky, ktorej neplatnosť nikto neurčil. Naliehavý právny záujem je daný, pretože len určovacou žalobou sa môže odstrániť stav neistoty, v ktorom sa žalobkyňa nachádza, pretože len deklarovaným vyslovením neplatnosti neprijateľnej zmluvnej podmienky môže následne argumentovať vo vzťahu k žalovanému.

Žalobkyňa v postavení spotrebiteľky má zákonné právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách aj v zmysle ust. § 3 ods. 3 ZOS (každý spotrebiteľ má právo na ochranu pred neprijateľnými podmienkami v spotrebiteľských zmluvách) z čoho taktiež naliehavý právny záujem na požadovanom určení vyplýva. Uvedené je aj v súlade s judikatúrou Európskeho Súdneho dvora a ochranou spotrebiteľa, a to slabšej zmluvnej strany.

Je len na spotrebiteľovi, ktoré právo si zvolí, resp. ktoré právo z viacerých práv použije. Na primerané finančné zadosťučinenie (relutárna satisfakcia) zákon explicitne vyžaduje úspech spotrebiteľa pred súdom. Niet žiadneho dôvodu z okruhu úspešne vedených vecí pred súdom vylučovať práve rozsudok o neplatnosti niektorej zmluvnej podmienky, ak ju spôsobil dodávateľ pri zanedbaní povinnosti postupovať s odbornou starostlivosťou (§ 7 ods. 2 písm. a/ ZOS). Za porušenie povinnosti postupovať s odbornou starostlivosťou treba považovať aj používanie neprijateľných zmluvných podmienok (§ 3 ods. 3 ZOS, § 53 ods. 1 OZ), nekalých obchodných praktík (§ 7 a nasl. ZOS), ale aj iné porušenie práv spotrebiteľa (viď uznesenie Krajského súdu v Prešove sp. zn. 6Co/220/2012 z 30.08.2013).

V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje aj na uznesenie Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6Cdo/27/2018, v ktorom najvyšší súd dospel k záveru, že cit.: „...žaloba, ktorou sa žalobca (majúci v právnom vzťahu, ktorého sa vec týka, postavenie spotrebiteľa) domáha vyslovenia (určenia) neprijateľnosti zmluvných podmienok, resp. vyslovenia (určenia) ich neplatnosti z dôvodu neprijateľnosti, nie je určovacou žalobou v zmysle § 137 ods. 1 písm. c) C. s. p. Ide o osobitný druh žaloby patriacej spotrebiteľovi s cieľom domáhať sa proti porušiteľovi ochrany svojho práva pred neprijateľnými podmienkami na súde, ktorá má podklad v osobitných predpisoch (§ 53 ods. 1, ods. 4 a 5 a § 53a Občianskeho zákonníka, § 3 ods. 5 zákona č. 250/2007 Z. z.). V prípade takejto žaloby nie je preto potrebné tvrdiť a preukazovať naliehavý právny záujem“. Odvolací súd podotýka, že rozhodnutie najvyššieho súdu sa týka toho istého prípadu ako v prejednáwanej veci, keď žalobou podanou na Okresnom súde Skalica dňa 26.06.2014 sa žalobca domáhal voči žalovanej len vyslovenia neprijateľnosti a zároveň neplatnosti v žalobe podrobne špecifikovaných zmluvných podmienok obsiahnutých v zmluve o revolvingovom úvere, uzavretej medzi ním a žalovanou 10.01.2013. Okresný súd Skalica rozsudkom z 03.12.2015, č. k. 2C/247/2014-45 vyslovil neplatnosť v žalobe špecifikovaných zmluvných podmienok a uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobcovi náhradu trov právneho zastúpenia a tiež povinnosť zaplatiť na účet súdu súdny poplatok. Následne síce na základe odvolania žalovanej Krajský súd v Trnave ako odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie zmenil tak, že žalobu zamietol z dôvodu, že cit.: „individuálny spotrebiteľ nemôže mať naliehavý právny záujem na určení neprijateľných zmluvných podmienok za neplatné bez toho, aby sa zároveň domáhal ochrany svojich spotrebiteľských práv, pretože vyhovenie takejto žalobe by nemalo žiaden praktický dopad na individuálne práva spotrebiteľa a neodstránilo by stav právnej neistoty v jeho právnom postavení“. Avšak Najvyšší súd SR na základe dovolania žalobcu zrušil rozsudok odvolacieho súdu a vec mu vrátil na ďalšie konanie, s poukazom na vyššie citovaný právny záver.

Odvolací súd preto zastáva názor, že spotrebiteľ má právo domáhať sa určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky aj bez kumulatívneho uplatnenia nároku na plnenie z dôvodu neprijateľnosti takejto zmluvnej podmienky.

Pokiaľ odvolateľ poukázal na rozhodnutia iných súdov, odvolací súd dodáva, že na posudzovanie naliehavého právneho záujmu v súvislosti so spotrebiteľskými zmluvami sa názory jednotlivých súdov líšia. V prejednávanom spore však názor odvolacieho súdu sa zhoduje s názorom súdu prvej inštancie, čo korešponduje s rozhodovacou činnosťou tunajšieho odvolacieho súdu. A ako sa zdá, rovnaký právny názor zástava aj Najvyšší súd SR.

Odvolateľ ďalej namietal, že súd prvej inštancie vec nesprávne posúdil, ak nárok subsumoval podľa § 53a OZ, pričom však predmetné súdne konanie spĺňa charakter súdneho konania v zmysle § 301 CSP o abstraktnej kontrole v spotrebiteľských veciach, čo by malo mať za následok nedostatok vecnej legitímácie na strane žalobcu a právomoci na rozhodnutie na strane súdu prvej inštancie. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje na rozsudok tunajšieho súdu vo veci sp. zn. 19Co/199/2017 zo dňa 05.06.2018, s ktorého právnym názorom sa odvolací súd plne stotožňuje. Išlo o vec, kde sa žalobkyňa domáhala, rovnako ako v prejednáwanej veci, určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky aj bez kumulatívneho uplatnenia nároku na plnenie. Cit.: „Súd prvej inštancie neposkytol ochranu ďalej z dôvodu, že na účel sledovaný žalobkyňou je určená žaloba o abstraktnej ochrane. Aj tento názor považuje odvolací súd za vecne nesprávny. Pomerne rukolapné porovnanie ponúkajú spojené veci pred súdnym dvorom (C-154/15,C-307/15,C-308/15), v ktorých sa spotrebiteľia domáhali pred vnútroštátnymi súdmi v Španielsku ochrany v individuálnych sporoch a nič nenasvedčuje tomu, že by skončená kauza o abstraktnej kontrole znamenala prekážku pre individuálnu ochranu spotrebiteľov. Len ťažko by si bolo možné predstaviť odstaviť spotrebiteľov od práva domáhať sa ochrany svojich subjektívnych práv s poukazom na to, že existuje inštitút žaloby o abstraktnej kontrole (§ 301 a nasl. CSP). Je náležité poznamenať, že doterajšia aplikačná prax potvrdzuje (až) jeden prípad abstraktnej kontroly súdom (vec 66 eurových poplatkov tzv. kauza Portál Basne), kým na strane spotrebiteľov sa ukazuje u niektorých dodávateľov vrátane žalovaného masívne porušovanie práv spotrebiteľov a v početných veciach právoplatne naplnenie práv spotrebiteľov. Okrem iného v prípade žalovaného ide o extrém pri inkasovaní vysokých poplatkov (cca 100%) navyše netransparentných a to recidívne v rozpore so zákazom ďalšieho používania (§53a OZ). Za takýchto okolností je názor súdu prvej inštancie o zneužití práva spotrebiteľom podaním nezmyselnej žaloby názorom, s ktorým sa odvolací súd nemôže stotožniť“.

Odvolateľ ďalej namietal existenciu prekážky rozsúdenej veci spočívajúcej v tom, že, Okresný súd Humenné vydal dňa 04.06.2015 platobný rozkaz v konaní sp. zn. 18Ro/421/2014, ktorým na základe návrhu žalovaného zaviazal žalobkyňu na úhradu sumy 2.070,94 eura s príslušenstvom. Uplatnený nárok žalovaného v predmetnom konaní podľa tvrdenia odvolateľa pozostával okrem iného aj zo sumy 17 eur právnym titulom - zmluvná pokuta a zo sumy 60 eur právnym titulom - náklady za upomienky, ktoré boli vyhlásené v prejednáwanej veci za neprijateľné.

Podľa § 230 CSP, ak sa o veci právoplatne rozhodlo, nemôže sa prejednávať a rozhodovať znova.

Prekážka rozsúdenej veci (res iudicata) nastáva vtedy, ak sa má v novom konaní prejednať tá istá vec. O tú istú vec ide vtedy, keď v novom konaní ide o ten istý nárok alebo stav, o ktorom už bolo právoplatne rozhodnuté, a ak sa týka rovnakého predmetu konania a tých istých osôb. Pritom nie je významné, či rovnaké osoby majú v novom konaní rovnaké alebo rozdielne procesné postavenie (či ten, kto bol v skoršom konaní žalobcom, je žalobcom aj v novom konaní alebo má postavenie žalovaného a naopak). Ten istý predmet konania je daný, ak ten istý nárok alebo stav vymedzený žalobným petitom vyplýva z rovnakých skutkových tvrdení, z ktorých bol uplatnený (t. j. vyplýva z rovnakého skutku). Konanie sa týka tých istých osôb v prípade, ak v novom konaní vystupujú právni nástupcovia pôvodných účastníkov (či už z dôvodu univerzálnej alebo singulárnej sukcesie). Pre posúdenie, či je daná prekážka veci právoplatne rozhodnutej, nie je významné, ako súd po právnej stránke posúdil skutkový dej, ktorý bol predmetom pôvodného konania. Prekážka veci právoplatne rozhodnutej je daná aj vtedy, pokiaľ určitý skutkový dej (skutok) bol po právnej stránke v pôvodnom konaní posúdený nesprávne alebo neúplne, resp. inak (rozsudok Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo/120/2009 zo dňa 13.10.2009).

Vzhľadom aj na vyššie uvedené rozhodnutie najvyššieho súdu odvolací súd dospel k záveru, že neboli naplnené podmienky pre konštatovanie existencie prekážky právoplatne rozhodnutej veci vo vzťahu ku totožnosti predmetu konania. Kým v konaní sp. zn. 18Ro/421/2014 sa žalovaný domáhal vydania platobného rozkazu o uloženie povinnosti zaplatenia sumy 2070,94 eura s príslušenstvom, v

prejednávacom spore sa žalobkyňa domáhala určenia neprijateľnosti zmluvnej podmienky. Podmienka totožnosti predmetu konania teda nebola splnená.

Žalobca argumentuje, že vydaním platobného rozkazu súd osvedčil splnenie všetkých podmienok na jeho vydanie a že zmluva neobsahuje žiadne neprijateľné podmienky.

Podľa § 172 ods. 9 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení účinnom v čase vydania platobného rozkazu (ďalej len OSP) ak sa uplatňuje právo na zaplatenie peňažnej sumy zo spotrebiteľskej zmluvy a odporcom je spotrebiteľ, súd nevydá platobný rozkaz, ak zmluva obsahuje neprijateľné podmienky.

Spotrebiteľskoochranný prvok spočíva v povinnosti súdu z úradnej povinnosti preskúmať spotrebiteľskú zmluvu a iné zmluvné dokumenty súvisiace so spotrebiteľskou zmluvou a posúdiť, či neobsahujú neprijateľnú zmluvnú podmienku. Dôvody tejto kontroly neprijateľných podmienok z úradnej moci sú totožné s dôvodmi na kontrolu neprijateľných podmienok v prípadoch, keď súd rozhoduje rozsudkom.

Dotknutý platobný rozkaz s účinkami rozsudku vydal administratívny zamestnanec súdu, nie sudca, a to v období existencie registrov „Ro“, na plnenie z neprijateľných poplatkov a zmluvnej pokuty.

Odvolať nerozlišuje platobný rozkaz, ktorým sa priznalo plnenie z neprijateľnej zmluvnej podmienky (poplatky a zmluvná pokuta), a teda v rozpore s § 172 odsek 9 OSP.

Odvolať súd poukazuje na skutočnosť, že Súdny dvor EÚ viackrát judikoval napr. aj vo veci POHOTOVOST' c/a Korčkovská C-76/10, že záväzok štátu postarať sa o to, aby nekalé podmienky spotrebiteľa nezaväzovali, vyjadrený v čl. 6 Smernice Rady 93/13/EHS treba považovať za kogentné ustanovenie. V spomínanom rozhodnutí C-76/10 povyšuje Súdny dvor túto požiadavku na úroveň vnútroštátnych pravidiel verejného poriadku (čl. 50), a teda pravidiel, na ktorých spoločnosť musí bezvýhradne trvať. Ide o princípy, ktoré sa musia považovať za podstatné dôvody, aj na prelomenie materiálnej právoplatnosti súdneho rozhodnutia.

Odvolať súd poukazuje na závery Súdneho dvora EÚ vo veci C-448/17 EOS KSI Slovensko proti V. X. a W. X. za účasti Združenia na ochranu spotrebiteľa K., cit.: „V tejto súvislosti treba uviesť, že zachovanie potrebného účinku smernice 93/13 bráni tomu, aby vnútroštátna právna úprava umožňovala vydanie platobného rozkazu bez toho, aby mal spotrebiteľ v akomkoľvek štádiu konania možnosť požívať záruku, že sudca pristúpi k preskúmaniu neprítomnosti nekalých podmienok v dotknutej zmluve (pozri v tomto zmysle rozsudok z 18. februára 2016, Finanmadrid EFC, C-49/14, EU:C:2016:98, bod 45).

Odvolať súd taktiež poukazuje na závery Súdneho dvora EÚ vo veci C-618/10 Banco Espanol de Crédito SA proti Joaquín Calderón Camino zo dňa 14. 6. 2012, v ktorom súdny dvor konštatoval, že Smernica Rady 93/13/EHS z 5. apríla 1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa má vykladať v tom zmysle, že jej odporuje právna úprava členského štátu, akou je právna úprava dotknutá vo veci samej, ktorá vnútroštátnemu súdu rozhodujúcemu o návrhu na vydanie platobného rozkazu neumožňuje ani a limine, ani v ktorejkoľvek inej fáze konania ex offo preskúmať prípadnú nekalú povahu podmienky týkajúcej sa úrokov z omeškania, ktorá je súčasťou zmluvy uzatvorenej medzi predajcom alebo dodávateľom a spotrebiteľom, ak spotrebiteľ nepodá odpor.

Odvolať súd poukazuje na to, že skutočnosť, že spotrebiteľ nepodá odpor proti platobnému rozkazu, je klasickým príkladom konania spotrebiteľa, keď priemerný spotrebiteľ nedokáže posúdiť neprijateľné zmluvné podmienky, ani nekalé obchodné praktiky v zmluvách, ktoré sú právnym základom uplatňovaného nároku a nedokáže využiť procesné inštitúty na svoju obranu (porovnaj bod 61 rozsudku Súdneho dvora EU C-429/05). Nečinnosť spotrebiteľa nemôže byť v takom prípade považovaná za konkludentný súhlas, ale je prejavom len rezignácie neinformovaného spotrebiteľa, ktorý nevie o neprijateľnosti zmluvných podmienok, ktoré, napriek ich absolútnej neplatnosti, žalobca uplatňuje.

Odvolať súd dáva do pozornosti znenie uznesenia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 6MCdo/9/2012 zo dňa 16. 01. 2013, ktorý v odôvodnení uviedol, že kým rešpektovanie princípu „ignorantia iuris non excusat“ (neznalosť zákona neospravedlňuje) v spotrebiteľských právnych vzťahoch zo strany dodávateľa (poskytovateľa, podnikateľa) treba vyžadovať v najvyššej možnej miere, jeho uplatnenie v

neprospech spotrebiteľa bude prichádzať do úvahy len výnimočne, ak to budú odôvodňovať konkrétne okolnosti prípadu. Aj v prípade tohto princípu totiž platí, že v konkrétnych súvislostiach ustupuje na strane spotrebiteľa dôležitejšiemu princípu, ktorým je princíp ochrany spotrebiteľa. Vychádzajúc z povahy spotrebiteľských právnych vzťahov reality praktického života, a teda aj zdravému rozumu, odporuje požiadavka na podrobnej (až detailnej) znalosti právnych predpisov zo strany spotrebiteľa. Preto neinformovanosť spotrebiteľa, resp. jeho nedostatočná informovanosť v tejto oblasti, mu nemôže byť na ujmu.

V čl. 7 ods. 2 Ústavy SR je deklarovaná záväznosť právnych aktov Európskej únie a ich prednosť pred zákonmi SR (princíp priority). Vnútroštátne rozhodnutie teda musí byť v súlade s rozhodovacou líniou Súdneho dvora EÚ. Cieľ čl. 6 ods. 1 smernice Rady 93/13/EHS o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách zbaviť spotrebiteľa neprijateľných podmienok „ musí byť napĺňaný v rovine pravidiel verejného poriadku (bod 50 uznesenia Súdneho dvora EÚ POHOTOVOSŤ/Korčkovská C-76/10).

Niet akýchkoľvek pochybností, že prvoinštančný súd v podobe vyššieho súdneho úradníka pred vydaním platobného rozkazu č. k. 10Ro/421/2014-41 zo dňa 04.06.2015, ktorý nadobudol právoplatnosť dňa 01.07.2015 nezhodnotil prijateľnosť zmluvných podmienok v spotrebiteľskej zmluve v zmysle § 172 ods. 9 OSP, ak vyhovel návrhu na vydanie platobného rozkazu v plnom rozsahu, vrátane nároku na neprijateľné poplatky a zmluvnú pokutu, ktoré už boli inými súdmi vyhodnotené ako neprijateľné, vid. rozsudok Okresného súdu Prešov zo dňa 03.09.2015, sp. zn. 9C/34/2015, rozsudok Okresného súdu Žilina zo dňa 26.05.2015, sp. zn. 6C/164/2015, rozsudok Okresného súdu Dunajská Streda z 04.12.2014, sp. zn. 11C/480/2014. Pri posudzovaní neprijateľnosti zmluvnej podmienky sa len deklaruje právny stav, pretože neprijateľná podmienka je neplatná od počiatku a je pravdepodobné, že ak by súd pristúpil pred vydaním platobného rozkazu k ex offo súdnej kontrole neprijateľných podmienok, dospel by k absolútne opačnému výsledku. V zmysle judikatúry Súdneho dvora EÚ je nepochybné, že aj procesné predpisy je potrebné vykladať v prospech spotrebiteľa tak, aby bola zabezpečená jeho ochrana v zmysle smerníc a nariadení Európskeho parlamentu a Rady.

Vzhľadom k tomu, že právo EÚ je nadradené vnútroštátnemu právu v súlade s princípom priority, musia byť aj vnútroštátne rozhodnutia v súlade s rozhodovacou líniou Súdneho dvora EU. Platobný rozkaz zo dňa 04.06.2015, č. k. 10Ro/421/2014-41 je tak v priamom rozpore s rozhodnutiami Súdneho dvora EU.

Vychádzajúc z vyššie uvedeného odvolací súd rozsudok postupom vyplývajúcim z ust. § 387 ods. 1 a 2 CSP ako vecne správny potvrdil.

O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 CSP. Dôvodom takéhoto rozhodnutia o trovách bola skutočnosť, že žalobkyňa bola úspešná, no v priebehu odvolacieho konania jej žiadne preukázateľné trovy nevznikli a žalovanému ako procesne neúspešnej strane nárok na náhradu trov odvolacieho konania nevznikol. Odvolací súd vychádzal z čl. 17 Základných princípov CSP zakotvujúceho procesnú ekonomiu. Rozhodovanie postupom najskôr podľa § 262 CSP v spojení s § 396 ods. 1 CSP o priznaní nároku strane na náhradu trov konania a následne súdom prvej inštancie o výške náhrady trov konania, za situácie, keď oprávnenej strane žiadne trovy v konaní nevznikli, by bolo zjavne nielen nerozumné, ale i v rozpore so zásadou hospodárnosti civilného súdneho konania.

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť s výnimkou prípadov podľa § 429 ods.2 v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).